

מסורת הש"ס

ארוסה פרק רביעי סוטה

כו.

עין משפט
נר מצוה

(ו) **לך שוטה**. דמכתיב) תחת אישה: ולא יחזיר עולמים. קנסא קנסויהו כנען: **לכשיגיע זמנו**. לאחר כ"ד חדש לידת הולד: והרובא. צמוד. כמו ילד (נראשית כל) רביא: **מעוברת עלמו**. שהימה אשתו מעוברת וקנתא לה: או **שוטה**. ולא אמרינן לא ליקטליה לולד: אשא ממזר לממזר.

כלומר אשה הרחיקה לממזר וניסת לממזר וקנתא לה ונסמרה: או **שוטה כו**. ולקמן פריך פשיטא: אנה דאמרי בי האי סנהא. דלית ליה עקרה חזקה שזות מדלל נקט אלה איילוגית ונסכיב תלמודא מונקתה וזמרה זרע ולא משום דאינה ראויה לקיימה אלה כרבי אלעזר ס"ל דיכול לישא אחרת ולפרות ולרנות ואפ"ה איילוגית לא: וזו. כל אשה נעשה עקרה משום דלא נסמרה הפסידה: לא לישא פסוליין. לא נעשה שום בניהם הלוא לא יפדה ולא ירבה הואיל וכל דרומו ממוזין: והיא לא נספסה כו'. כלומר מהו דמימא פרשה טעיה על כרחיך בשעת ישראל כי תשטה אשתו ומקלה בו מקלה: מכברה הייב ושבב איש אתה שבבת זרע ונעלם מעיני אישך ותחרה והיא נטמאה ועד אן קנה דהוא לא נתקשה:

תורה אור השלם

- 1. ואם לא נטמאה האשה ונדחה הוא ונקחה וזרעה זרע:
- 2. דבר אל בני ישראל אהרת אלהם איש איש כי תשטה אשתו ומקלה בו מקלה:
- 3. ושבב איש אתה שבבת זרע ונעלם מעיני אישך ותחרה והיא נטמאה ועד אן קנה דהוא לא נתקשה:

הנהרות הב"ח

(6) גם משולל פשיטא כגון תופת איילוגית נמשך:

מיקף רש"י

מעוברת חבירו ומינקת חבירו. אשה שמת בעלה והיא מעוברת או עיקרה, אסורה להנשא עד כ"ד חדש, שבן מועק יוקם [בביתו כ"ד].

[**שנושא** עקרה וזקנה וכו']. ומימה אמאי לא תיילוגית כהדי עקרה חזקה: **לא ישא אדם מעוברת חבירו**. בירושמי עלי הכתוב אומר (משלי כג) **אל תשיג גבול עולם** ונסדה יוממים אל תנא **סומדים חכמים** לרבי אלעזר שאם היו לו בנים ואשה לו [שהיא שומה או לא נוטלת כמותה היו לו אשה ובנים] וזמנו כתיב לקיימה ככר נראית לעשות: **מעוברת עצמו או שותה וכו'**. רש"י פי' ולא אמרינן דלא לקטליה לולד ומימה אמאי אית ען למקטליה מה איכפת לן נמתין עד שמלד הא מהן צפ"ק דערביין (דף ג.) האשה היולדת ליהרר ארין ממתין לה עד שמלד והתם גזרת הכתוב הוא וזמנו גם שיהיה לרבות את הולד והתם משמע טעמא דרבי קרא הא לא רבי קרא לא קטליה ליה משום דממונה דבעל הוא כדכתיב (שמות כא) **כאשר ישית עליו בעל האשה והוא חיה פירושה מעוברת עלמו** א"ע דקניא לה כשהיא מעוברת שומה לאמר שמלד ולא אמרינן כענו בני מעוברת חבירו דאי קניא לה כשהיא מעוברת וילדה ומת הולד או הפילה אפ"ה אינה שומה דלאו כתיב קנייה היתה דממעט לה כפסרי מתי טעמה אשמו כדאמרינן בירושמי לא היו [לו] אשה ובנים וכו' ככר [נראית] שלא לעשות: **אמר** זו רבי יששכאל א"ב יסתרו כל עקריות ויפקרו. מימה ור' יששכאל למאן ליה לנפשיה יסתרו כל יולדות צלע וילדו ברייתו וזו הוולא ולא נסמרה הפסידה: **ואמרת רביא** הוא. מימה והוא אפיקתייה לעיל (דף כד.) לרבות הארוסה ושומרת יבם לקניין: **זו** הוולא **ונתפשה** אסורה **אימא** א תשתה כ"ס קמ"ט. מימה לר"י אמאי לא פריך הכל ואימא הכי נמי דפרין לעיל וגרסה לה כי דקרא דמסיק אדעתיה ממונו למדרש הכי ומדרש לדרשא אחרימי לא פריך ואימא ה"ג דקמ"ל דכך ניתן למדרש למשה כפניו ולא צ"עא כגון והיא נתפשה להסור אשת כהן מבלעד לעיל בני ישראל משמע כדכתיב למעטוי גרים וכן פירק שני דיבמות (דף כב.) כגמרש דמי שיש לו אה מ"מ וזקן את אשת אחיו לביס דקא פריך פשיטא אחיו הוא מהו דמימא לילף אהויה אחיה מנני יעקב קמ"ל התם פריך ואימא הכי נמי משום דלפן גזרה שיה למחנה וזרין טעמא להוציא מאתה: כגרא או קרא וכן לענין ליורשו (סג.) וליטמא לו פשיטא אחיו הוא סמ"ט לא יטמא בעל כעמי ים בעל שמתמא יש שאינו מתמא הא כילד מתמא

מעיבת חבירו ומינקת חבירו לא שותות ולא נוטלות כתובה דברי ר' מאיר שהיה רבי מאיר אומר (ב) לא ישא אדם מעוברת חבירו ומינקת חבירו ואם נשא יוציא ולא יחזיר עולמית וחכמים אומרים יוציא וכושיגיע זמנו לכתום יבנום יהרובא שנושא עקרה וזקנה ואין לו אשה ובנים מעיקרא לא שותה ולא נוטלת כתובה ר' אלעזר אומר יכול הוא לישא אחרת ולפרות ולרבות הימנה אבל ההמקנא לארוסתו ולשומרת יבם שלו ומשכנסה נסתרה או שותה או לא נוטלת כתובה המעוברת ומינקת עצמו או שותה או לא נוטלת כתובתה הרובא שנושא עקרה וזקנה ויש לו אשה ובנים או שותה או לא נוטלת כתובה יאשת למהו ממזר לשוחזר ואשת נתין לנתין ואשת נר ועבד משוחזר ואיילוגית או שותה או לא נוטלת כתובה קתני מיהא איילוגית תיובתיה דרב נחמן אמר לך רב נחמן תנאי היא ואנא דאמרי כי האי תנא דתניא ר' שמעון בן אלעזר אומר איילוגית לא שותה ולא נוטלת כתובה שנאמר ונקתה וגורעה זרע מי שדרבה להזרע יצאתה זו שאין דרכה להזרע ורבנן האי ונקתה וגורעה זרע מאי עבדי ליה מיבעי להו לכרתניא ונקתה וגורעה [זרע] שאם היתה עקרה נפקת דברי ר' עקיבא אמר לו ר' יששכאל אם כן יסתרו כל העקריות ויפקרו וזו הוולא ולא נסתרה הפסידה אם כן מה תלמוד לומר ונקתה וגורעה זרע שאם היתה יולדת בעצור יולדת ברייה נקבות יולדת זכרים קצרים יולדת ארוכים שחורים יולדת לבנים: אשת ממזר לממזר פשיטא מהו דתימא אפוישי פסולין לא ליפוש קא משמע לן: אשת נר ועבד משוחזר (ב) ואיילוגית: פשיטא מהו דתימא דבר אל בני ישראל ולא גרים קמ"ל ואימא הכי נמי ואמרת רבויא הוא: אשת כהן שותה כו' (אשת כהן שותה) פשיטא מהו דתימא והיא לא נתפשה אסורה הא נתפשה אסורה אימא לא תשתה קא משמע לן: ומותרת לבעלה: פשיטא אמר רב הונא במתנוונה מתנוונה הא ברקוה מיא במתנוונה דרך אברים מהו דתימא הא זנויי זנאי והא דלא ברקוה מיא כי אורחיה משום דבאונס זנאי ולגבי כהן אסירא קא משמע לן: אשת סרים שותה: פשיטא מהו דתימא מבלעדי אישך אמר רחמנא והאי לאו בר הכי הוא קא משמע לן: על ידי כל עריות מקנין: פשיטא מהו

לאשמו כשרה ואינו מתמא לאשתו פסולה ה"ג קמ"ל ואימא הכי נמי דהא קרא דממעט פסולין והאי פסול הוא וכן צפ"ק דערבין (דף ג.) גבי האשה שיואלת ליהרר אין ממתינים לה עד שמלד פשיטא גופה היא מהו דתימא (כי) כאשר ישית עליו בעל האשה כתיב והיא מתמא דבעל הוא קמ"ל ואימא ה"ג יסדמאי נפקא לן מהתם דממונה דבעל הוא אכל הכא כיון דאשמועינן דעיקר קרא לדרשא אחרימי מו לא סלקין דעתא למעטוי מיניה מידי וכן פרי': **אשת סרים**. רש"י פי' כסרים חמה ולא כסרים אדם שאסור לקיימה ולא ידענין מנגלן דסרים אדם כגון ששמה כוס עיקרין דאסור לקיימה אי משום האי כרייתא דמיית פירק שני דיבמות (דף כג.) ופירק הערל (שם דף פט.) פלוג דכל וזרות שפכה סרים אדם והוקן וכו' עד אסור לקיימה הא קמני נמי וכן וזן אסור לקיים אלה על כרחיך אלפזע דכל וזרות שפכה קאי כדקמני טעמא משום שנאמר לא יבא פלוג דכל וזרות שפכה לא ירבה וזכרות שפכה אכל אסרים דקמני כרייתא לא ידענא מגליה דקאי נמי עלה: אכל

תוספות שאנץ

ואיילוגית כעניי אמר לקיימה ולא חייא ליה: ואשת ממזר לממזר כלומר אשה הראויה לפסול ונשאת לממזר וקנתא לה ונסמרה ליה איילוגית או שותה או לא נוטלת כתובה ומיירי בבייש לו אשה ובנים דומיא דעקרה וזקנה: ולא ליפוש כפסולין פ"ה לא נעשה שלום בנייה לא יסרה ולא ירבה הואיל וכל דרומו ממוזין: מיד היא לא נתפשה כו' כלומר מהו דתימא משה טעם על כרחיך כשאת ישראל קיימא מדרביה והיא משמע זו היא רכ לא נתפשה אסורה הא נתפשה כו' ועלה קאי קרא דבתייה וזכר עליו דהיינו דמספקא לן בהן אם נטמאה אי אית [נטמאה] שותה אבל אשת כהן דליחא בכלל והיא לא נתפשה ליתא נמי בכלל השקאה קמ"ל ליה. במתנוונה דרך אברים שאין מתנוונה כמעשים אלא ראשה וישא אברים כבדים עליה מ"ד ב' מיר מבלעדי אישך כו' משמע ראשה בר הכי הוא קא משמע לן דלמי שקרמה שביבותו לבעול הוא רחמנא וסרים בר הכי הוא וא"ע ז' ג' לאו בר איורוני הוא ובסרים חמה קאמר דמותר לקיימה ולא כסרים אדם שאסור לקיימה משום לא יבא פלוג דכל דכה ליה.

(6) נכלה דל"ל מיד הא לא זמית תלה לה וכן נוסף מימה למסר ויב"ר גרסי.